

PAUL AUSTER

GÖRÜNMEYEN

ROMAN

Çeviri: SEÇKİN SELVİ

♥
CAN

12.
BASKI

PAUL AUSTER
GÖRÜNMEYEN

Invisible, Paul Auster

© 2008, Paul Auster

© 2010, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2010

12. basım: Kasım 2018, İstanbul

Bu kitabın 12. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Shelly Perry

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-1118-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750711183

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

PAUL AUSTER
GÖRÜNMEYEN

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Seçkin Selvi

Paul Auster'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ay Sarayı, 1991

Yalnızlığın Keşfi, 1991

Son Şeyler Ülkesinde, 1992

Şans Müziği, 1993

Kırmızı Defter, 1994

Leviathan, 1994

Yükseklik Korkusu, 1995

Duman - Surat Mosmor, 1998

Timbuktu, 1999

Cebi Delik, 1999

Köşeye Kısırmak, 2000

Yanılsamalar Kitabı, 2002

Kehanet Gecesi, 2004

Cam Kent, 2004

Hayaletler, 2004

Kilitli Oda, 2004

Brooklyn Çılgınlıkları, 2007

Yazı Odasında Yolculuklar, 2007

Duvar Yazısı, 2008

Karanlıktaki Adam, 2008

Lulu Köprüde, 2009

Sunset Park, 2011

Kış Günlüğü, 2012

Şimdi ve Burada (J.M. Coetzee'yle birlikte), 2013

İç Dünyamdan Notlar, 2014

Babamın Tanrı Olduğunu Sandım (editör), 2015

4 3 2 1, 2017

PAUL AUSTER, 1947 yılında ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan eniştesinin kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. XX. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı*, *Kehanet Gecesi*, *Köşeye Kısırmak*, *Son Şeyler Ülkesinde*, *Leviathan*, *Şans Müziği*, *Timbuktu*, *Yanılsamalar Kitabı*, *Yükseklik Korkusu*, *Brooklyn Çılgınlıkları*, *Yazı Odasında Yolculuklar*, *Karanlıktaki Adam* ve *Sunset Park* adlı romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de oturuyor.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. MGS Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. Asaf Çiyiltepe Ödülü, Aydın Üstüntaş ve Çevirmenler Derneği Onur Ödülü alan Selvi, 1957'den başlayarak tiyatro, felsefe, edebiyat dallarında 167 yapıtı çevirdi.

I

Onun elini ilk kez 1967 baharında sıktım. O tarihte Columbia'nın ikinci sınıfında, kitaplara meraklı ve günün birinde kendime şair diyebilecek kadar iyi şiir yazacağına inanan (ya da vehmeden) toy bir yeniyetmeydim; çok şiir okuduğum için onun adaşına Dante'nin cehenneminde, *Inferno*'nun yirmi sekizinci kıtasının son dizelerinde gezinen bir ölü olarak rastlamıştım. Kesik başını saçlarından tutup fener gibi bir öne bir arkaya sallayarak taşıyan, Provence'lı on ikinci yüzyıl şairi Bertran de Born – hiç kuşkusuz, kitap uzunluğundaki o sanrılar ve işken-celer kataloğunun en sakil görüntülerinden biriydi o. Dante, de Born'un yazdıklarının ateşli bir savunucusuydu; ama de Born, Prens Henry'yi babası Kral II. Henry'ye karşı isyana kışkırttığı, baba ile oğulun arasına ikilik sokarak onları birbirine düşman ettiği için, Dante de onu sonsuz lanete mahkûm etmişti. Dante'nin verdiği ince-likli ceza, de Born'u kendisinden koparmaktı. İşte o yüzden, kafası kopuk beden, yeraltı dünyasında feryat figân ederek Floransalı gezgine kendi çektiğinden daha büyük eza olup olamayacağını soruyordu.

Kendisini Rudolf Born diye tanıştırdınca, hemen şair düştü aklıma. Bertran'la bir akrabalığın var mı? diye sordum.

Ha, Őu kafası kopan zavallı yaratık, dedi. Belki vardır ama olduğunu sanmıyorum. Benim adımda *de* yok. Onun için insanın soylu olması Őart, ne yazık ki benim soylulukla uzak yakın ilintim yok.

Neden orada olduğumu hatırlamıyorum. Birisi onunla birlikte gitmemi istemiŐ olmalı ama o birisinin kim olduğu çoktan aklımdan uçup gitmiş. Partinin nerede verildiğini bile anımsamıyorum –Őehir merkezinde mi daha uzakta mı, bir apartman dairesinde mi yoksa bir stüdyoda mı bilmiyorum–, o sıralarda tanımadığım insanların yanında utanıp sıkılmam, çene çalanların Őamatasından kaçmam yüzünden kalabalık toplantılardan uzak durduğum için, daha baŐtan o daveti neden kabul ettiğimi de kestiremiyorum. Ama o gece anlayamadığım bir nedenle evet dedim ve çoktan unuttuğum arkadaşım-la beni götürdüğü her neresiyse oraya gittim.

Sadece Őu kadarını anımsıyorum: O gecenin bir yerinde odanın köŐesinde tek başıma dikiliyordum. Sigara içerek insanları, o mekâna ıkıŐ tıkıŐ doluşmuş düzinelerce genç bedeni seyrediyor, birbirine karıŐan sözcüklerle kahkahaların uğultusunu dinliyor, orada ne işim olduğuna ŐaŐırıyor ve artık gitme vaktinin geldiğini düşünüyordum. Solumdaki radyatörün üstünde bir kül tablası duruyordu, sigaramı söndürmek için o tarafa dönünce izmarit dolu tablanın bir adamın elinde bana uzandığını gördüm. Ben farkına varmadan, iki kiŐi gelip radyatörün üzerine oturmuştu, ikisi de benden büyük, hatta oradakilerin hepsinden daha yaŐlı bir erkekle bir kadın – adam otuz beŐ yaŐlarındaydı, kadın yirmilerinin sonunda ya da otuzların baŐında.

BuruŐuk, biraz lekeli beyaz keten takım ve yine buruŐuk beyaz gömlek giyen Born ile tepeden tırnağa siyahlar içindeki (sonradan adının Margot olduğunu öğrendiğim) kadın birbiriyle uyuŐmayan bir çift gibi geldi

bana. Kül tablası için teşekkür ettiğim zaman Born başıyla nazik bir selam vererek çok hafif bir yabancı aksayla, Rica ederim, dedi. İngilizcesi neredeyse kusursuz olduğu için dilinin Fransızca'ya mı Almanca'ya mı çaldığını çıkaramadım. O ilk saniyelerde başka neler gördüm? Beyaz bir ten, (o devirde çoğu erkeklerinkinden daha kısa kesilmiş) dağınık, kızılımsı saçlar, hiçbir çarpıcı özelliği olmayan ablak bir surat (kalabalığın içinde fark edilmeyecek, göze çarpmayacak sıradan bir yüz), bakışlarını kaçırmayan kahverengi gözler, hiçbir şeyden korkusu yokmuş gibi görünen birinin keskin gözleri. Ne zayıf ne şişman, ne uzun ne kısa; yine de güçlü kuvvetli olduğu izlenimini uyandırıyor, bu izlenim belki de ellerinin tıknızlığından kaynaklanıyordu. Margot'ya gelince; hayattaki temel görevi canı sıkın görünmekmiş gibi hiç kıpırdamadan boşluğa bakıyordu. Ama siyah saçları, siyah balıkçı yaka kazağı, siyah mini eteği, siyah deri çizmeleri ve iri yeşil gözlerini çevreleyen ağır, siyah makyajıyla çekici, hele benim yirmi yaş toyluğum için çok çekiciydi. Belki güzel değildi ama ince ve zarif görüntüsüyle o devrin ideal kadın anlayışına yaklaşan bir havası vardı.

Born, Margot'yla tam gitmeye hazırlanırken beni tek başıma o köşede gördüklerini ve çok mutsuz olduğum için gece sona ermeden gırtlığımı kesmemi önlemek niyetiyle beni neşelendirmeye karar verdiklerini söyledi. Bu sözleri nasıl yorumlamam gerektiğini bilemedim. Bu adam bana hakaret mi ediyor, yoksa mahzun bir yabancı delikanlıya içtenlikle şefkat göstermeye mi çalışıyor, diye bocaladım. Sözlerinde bir ölçüde şakacı, sıcak bir ifade vardı ama o sözleri söylerken bakışları öylesine soğuk ve mesafeliydi ki, anlayamadığım nedenlerden dolayı beni sınıdığı, hatta alay ettiği duygusuna kapıldım.

Omzumu silktim, hafifçe gülümsedim ve, İster inan

ister inanma ama hayatımda hiç bu kadar eğlenmemiştim, dedim.

İşte o zaman ayağa kalktı, elimi sıktı, adını söyledi. Bertran de Born'la ilgili soruma cevap verdikten sonra da beni Margot'yla tanıştırdı; Margot bana sessizce gülümseyip tekrar boş gözlerle boşluğa bakma işine döndü.

Born, Yaşına ve tanınmamış şairler hakkındaki bilgi-ne bakılırsa öğrenci olmalısın. Hiç kuşkusuz edebiyat fakültesindesin. New York Üniversitesi mi, Columbia mı?

Columbia.

Columbia, diye içini çekti. Ne korkunç bir yerdir.

Orayı iyi bilir misin?

Eylülden beri Uluslararası İlişkiler Fakültesi'nde ders veriyorum. Bir yıllık sözleşmeyle konuk profesör olarak oradayım. Neyse ki nisan geldi, iki ay içinde Paris'e döneceğim.

Demek Fransız'sın.

Durumum, eğilimlerim ve pasaportum Fransız. Ama doğum yerim İsviçre.

Fransız İsviçresi mi, Alman İsviçresi mi? Telaffuzunda her iki şiveyi de algılıyorum.

Born hafifçe cık-cık-cık dedikten sonra gözlerimin içine baktı. Hassas bir kulağın var, dedi. Doğrusunu istersen, bende her ikisi de var – Almanca konuşan anneyle Fransızca konuşan babanın meleziyim. İki dil arasında gide gele büyüdüm.

Söze nasıl devam edeceğimi kestiremeden bir an durduktan sonra zararsız bir soru sordum: Peki bizim tatsız üniversitede ne dersi veriyorsun?

Hezimet.

Bu oldukça kapsamlı bir konu, öyle değil mi?

Özelde Fransız sömürgeciliğinin uğradığı hezimetler. Cezayir'in kaybedilişi üzerine bir ders veriyorum. Bir

de Hindiçini'nin kaybedilişi üzerine.

Sizden bize miras kalan o şirin savaş.

Savaşın önemini sakın küçümseme. Savaş, insan ruhunun en yalın, en canlı ifadesidir.

Bizim kafası kopan şair gibi konuşmaya başladın.

Ya?

Galiba onu hiç okumadın.

Tek sözcüğünü bile okumadım. Onu yalnızca Dante'nin dizelerinden tanıyorum.

De Born iyi şairdi, hatta belki de mükemmel bir şairdi – ama son derece huzur kaçırıcı, rahatsız eden bir yazardı. Birtakım güzel aşk şiirleriyle, Prens Henry'nin ölümünden sonra çok dokunaklı bir de ağıt yazdı; ama asıl işlediği konu, gerçekten tutkunu olduğu tek şey savaştı. Savaş deyince coşuyor, kendinden geçiyordu.

Born, ironik bir gülümsemeye, Anlıyorum, dedi. Tam benim kafama göre biri.

Ben, insanların birbirlerinin kafataslarını yarmalarını, şatoların yanıp yıkılışını, böğürlerine mızrak saplanmış ölüleri seyretmekten duyulan hazdan söz ediyorum. Çok tüyler ürpertici, çok kanlı şeyler ama Born hiç umursamadan, hiç çekinmeden yazıyor. Savaş alanını düşünmek bile onu mutlu etmeye yetiyor.

Galiba senin askerlik yapmaya niyetin yok.

Hayır. Vietnam'da savaşaçağıma hapse girmeyi yeğlerim.

Hapisten de askerlikten de sıyrırırsan ne yapmayı planlıyorsun?

Hiçbir planım yok. Yapmakta olduğum şeye devam etmek istiyorum ve başarılı olmayı umuyorum.

Neymiş o?

Yazarlık. Yazı sanatı.

Ben de öyle tahmin etmiştim. Margot seni karşıdan görünce, Şu mahzun bakışlı, asık suratlı delikanlıya bak,

bahse girerim ki şairdir, dedi. Gerçekten öyle mi, şair misin?

Evet, şiiir yazıyorum. Ayrıca *Spectator* dergisine kitap eleştirileri de yazıyorum.

Öğrencilik özentileri.

Herkes bir yerden başlamak zorundadır.

İlginç...

Çok da ilginç değil. Tanıdıklarımın yarısı yazar olmak istiyor.

Neden *istiyor* diyorsun? Zaten yazıyorsan, bu gelecekte olacak bir iş değil. Şu anda da var demektir.

Yeterince iyi olup olmadığını anlamak için daha çok erken.

Eleştirilerine para ödüyorlar mı?

Tabii ki hayır. Üniversite gazetesine yazıyorum.

Yazdıklarına para vermeye başladıkları zaman, yeterince iyi olduğunu anlarsın.

Cevap vermeme fırsat kalmadan Born birden Margot'ya dönüp, Haklıymışsın meleğim. Senin delikanlı şairmiş, dedi.

Margot değer biçen tarafsız bir gözlemci bakışıyla gözlerini bana doğru kaldırdı; kavalyesininkinden çok daha belirgin bir yabancı şivesiyle –katışıksız bir Fransız aksanıyla– ilk kez konuştu. Ben hep haklıyım, dedi. Şimdiye kadar bunu öğrenmiş olman gerekirdi Rudolf.

Born hâlâ Margot'ya hitaben, Şairmiş, diye sözünü sürdürdü, ve tepedeki korkunç kalede öğrenciymiş, demek ki komşu sayılırız. Ama adı yok. En azından benim bildiğim bir adı yok.

Tokalaştığımız zaman kendimi tanıtmamış olduğumu fark edip, Adım Walker, dedim. Adam Walker.

Born, Margot'dan bana doğru dönüp yine gizemli bir gülümsemeyle, Adam Walker, diye yineledi. Güzel, oturaklı, gerçek bir Amerikalı adı. Çok güçlü, çok sıra-

dan, çok güvenilir. Adam Walker. Sinemaskop bir kov-boy filmindeki, iğdiş edilmiş doru atının üzerinde çiftesi ve altıpatlarıyla çölü arşınlayan ödül avcısı, yalnız kov-boy. Ya da gündüz kuşağındaki bir pembe dizinin kahramanı, trajik bir biçimde aynı anda iki kadına âşık olan iyi kalpli, dürüst operatör.

Gerçek bir Amerikalı adı gibi görünüyor ama Amerika'da hiçbir şey gerçek değildir, diye cevap verdim. Büyükbabam bin dokuz yüz yılında Ellis Adası'na ayak bastığında ona bu adı vermişler. Anlaşılan, göçmen bürosundaki yetkililer, Walshinsky adını hecelemeyle uğraşmaktansa, Walker deyiş geçmişler.

Born, Ne biçim memleket, dedi. Okuması yazması olmayan görevliler, bir kalem darbesiyle insanı kimliğinden koparıyorlar.

Kimliğinden değil, dedim. Yalnızca adından koparıyorlar. Büyükbabam, Aşağı Doğu Yakası'nda tam otuz yıl koşer kasabı olarak çalıştı.

Ondan sonra daha bir hayli konuştuk, hemen hemen bir saat kadar daldan dala atlayarak sohbet ettik. Vietnam ve giderek yayılan savaş karşıtlığı. New York'la Paris arasındaki farklar. Kennedy suikastı. Küba'yla ticareti engelleyen Amerikan ambargosu. Kişisel olmayan sıradan konular ama Born'un her konuda, hem de çılğınca ve aykırı görüşleri vardı; üstelik hafifçe alaylı, biraz da küçümseyen bir tonda konuştuğu için ciddi olup olmadığını kestiremiyordum. Bir an savaş yanlısı bir sağcı gibi konuşuyordu, bir an sonra ise bombacı bir anarşiste yaraşır fikirler öne sürüyordu. Beni kışkırtmaya mı çalışıyor, yoksa bu, bir cumartesi gecesi eğlenmek için uyguladığı sıradan bir yöntem mi acaba? diye merak ettim. Bu arada gizemli Margot, sigarasını benimkinden yakmak için tünediği radyatörden kalktı, sonra da oturmadı; konuşmaya pek katılmadan ayakta duruyor, ne zaman

ağzımı açsam meraklı bir çocuk gibi gözlerini kırpmadan beni inceliyordu. Biraz tedirgin olsam da, bana bakmasından hoşlandığımı itiraf ediyorum. Bakışında belli belirsiz bir erotizm seziyordum; ama o tarihte bana bir işaret vermeye mi çalıştığını, yoksa sırf bakmış olmak için mi baktığını ayırt edemeyecek kadar deneyimsizdim. İşin doğrusu, o ana kadar onlara benzer insanlarla hiç karşılaşmamıştım; bana öylesine yabancıydılar, davranışları öylesine alışılmadıktı ki, konuşma uzadıkça giderek gerçek değilmiş gibi –kafamda kurduğum bir öykünün hayalî karakterleriymiş gibi– görünmeye başladılar.

İçki içip içmediğimizi anımsamıyorum; eğer o parti de New York'a ayak bastığımdan beri gittiğim öteki partiler gibiyse, şişeler dolusu ucuz kırmızı şarap ve bir yığın kâğıt bardak olmalıydı, demek ki biz de konuşmayı sürdürürken gittikçe daha çok sarhoş oluyorduk. Keşke neler konuştuğumuzu da iyi hatırlayabilsem ama 1967 çok gerilerde kaldı ve Born'la o ilk karşılaşmamızdaki sözcükleri, davranışları ve ağızdan kaçıveren görüşleri anımsamak için kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım, aklımda hemen hemen hiçbir şey kalmamış. Yine de o belirsizliğin içinden çok net olarak gözümün önüne gelen birkaç sahne var. Örneğin, Born'un keten ceketinin cebinden yarısı içilmiş bir puro çıkarıp kibritle puroyu yeniden yakarken bunun –o zamanlar ve hâlâ Amerika'da satışı yasak olan– en iyi Küba purosunu Montecristo olduğunu söylemesi; puroyu Washington'daki Fransız elçiliğinde görevli biriyle olan *özel ilişkisi* sayesinde alabildiğini anlatması. Sonra Castro hakkında bir-iki olumlu söz söyledi – daha birkaç dakika önce Vietnam'daki komünizm belasıyla kahramanca savaştıkları için Johnson'ı, McNamara'yı ve Westmoreland'i savunan da oydu. Bu derbeder siyaset bilimci hocasının yarısı içilmiş puroyu çıkarışı tuhafıma gitti, onu yıllarca balta girmemiş or-

manlarda yaşadığı için çıldırmış bir Güney Amerikalı kahve plantasyonu sahibine benzettiğimi söyledim. Born bu sözlerime güldü ama dediklerimin pek de yanlış olmadığını çünkü çocukluğunun büyük bölümünü Guatemala'da geçirdiğini söyledi. Kendinden biraz daha söz etmesini rica edince, *bir başka sefer* diye geçiştirdi.

Sana bütün hikâyemi anlatacağım, dedi, ama daha sakın, sessiz bir yerde. Bugüne kadarki yaşamımın inanılmaz öyküsünü. Bak göreceksin, Mr. Walker. Günün birinde benim biyografimi yazacaksın. Seni temin ederim.

Born'un purosunu, gelecekte onun Boswell'i olarak üstleneceğim rol, aynı zamanda Margot'nun sağ eliyle yüzüme dokunup, Kendine iyi davran, deyişi. Bunlar, partinin sonuna doğru, orada çıkmak üzereyken ya da aşağı inmemizden sonra olmuş olmalı ama oradan nasıl ayrıldığımı, onlara nasıl veda ettiğimi hiç hatırlamıyorum. Bütün bunlar, aradan geçen kırk yılda aklımdan silinip gitmiş. Onlar, gençliğimin New York'unda, artık var olmayan bir New York'ta bir bahar gecesini, gürültülü patırtılı bir partide karşılaştığım iki yabancıydı, hepsi bu. Yanılıyor olabilirim ama birbirimize telefon numaralarımızı vermek zahmetine bile girmedikimize neredeyse eminim.

Onları bir daha hiç görmeyeceğimi sanıyordum. Born yedi aydır Columbia'da ders veriyordu, onca zaman onunla karşılaşmadığıma göre bundan sonra karşılaşmam da pek olacak şey değildi. Ne var ki, tahminlerle gerçekler her zaman örtüşmüyor ve bir şeyin olası görünmemesi, hiç olmayacak anlamına gelmiyor. Partiden iki gün sonra öğleden sonraki son ders bitince, belki arkadaşlarımdan birini bulurum, diye West End Bar'a gittim. West End, kuytu arka kısmında bir düzineden fazla bölme ve masalar, ön salonun ortasında kocaman oval bir bar bulu-

nan ve giriş kapısının yakınındaki alanda –öğrencilerin, ayaşların, çevre sakinlerinin uğrak yeri olan, benim de sık sık gittiğim– kafeterya tarzı, tatsız tuzsuz yemek verilen bir yerd. Güneşli, ılık bir ikindi vaktiydi, o yüzden o saatte barda çok az müşteri vardı. Tanıdık bir yüze rastlar mıyım, diye barda dolanırken, arkadaki bölmelerden birinde tek başına oturan Born'u gördüm. Bir Alman gazetesini (galiba *Der Spiegel*) okuyor, Küba purolarından birini tütürüyor, masanın sol tarafında duran yarısı boşalmış bira bardağına elini sürmüyordu. Sırtında yine o beyaz takım vardı –belki de bu başka bir takımdı; çünkü ceketi cumartesi gecesi giydiğinden daha temiz ve daha kırışık-sızdı– ama beyaz gömleğin yerine kırmızı –tuğla rengiyle al arasında– parlak, kıpkırmızı bir şey giymişti.

Tuhaftır, ilk anda ona selam vermeden arkamı dönüp gitmeyi düşündüm. Bu duraksamamın üzerinde durulması gerektiğine inanıyorum; çünkü o tepkim Born'dan uzak durmakla iyi edeceğimi, onunla yakınlaşmanın başıma bela açabileceğini daha o zaman anladığımı gösteriyor. Bunu nasıl anlamıştım? Onun yanında bir saatte biraz fazla kalmıştım ama o kısacık sürede bile onda bir terslik olduğunu, itici bir yanı bulunduğunu sezmiştim. Bu, onun öteki özelliklerini –çekiciliğini, zekâsını, mizah duygusunu– yadsımak değildi; ancak bütün bunların altında beni sarsan, onun güvenilir biri olmadığı izlenimini uyandıran karanlık ve sinik bir şey vardı. Onun siyasal görüşlerine karşı olmasaydım, acaba hakkındaki izlenimim farklı mı olurdu? Bunu kestirmek olanaksız. Babamla ben gündemdeki hemen hemen her siyasal konuda ters düştüğümüz halde, bu onun temelde iyi bir insan olduğunu – en azından kötü biri olmadığını düşünmemi engellemedi. Oysa Born iyi değildi. Zekiydi, ilginçti, alışılmışın dışında, ne yapacağı, ne söyleyeceği önceden kestirilemeyen biriydi ama savaşı insan ruhu-

nun en yalın, en canlı ifadesi olarak görmek, insanı otomatik olarak iyilik âleminin dışına atar. Eğer o sözleri, askerlik karşıtı bir öğrenciyi kızdırıp ona karşı çıkmaya ve bu konudaki görüşünü açığa vurmaya kıskırtmak niyetiyle söylediye, o zaman düpedüz sapık demektir.

Born, başını gazetesinden kaldırıp, Mr. Walker, diye eliyle yer göstererek beni masasına buyur etti. O sırada görmek isteyeceğim son kişiydi.

Bir bahane uydurabilir, başka bir sözüm olduğunu, geciktiğimi söyleyebilirdim ama söylemedim. Bu da, Born'la ilişkilerimin karmaşık denkleminin öteki yarısıydı. Her ne kadar uyanık olmaya çalışsam da, içinden geçenleri okumanın olanaksız olduğu bu tuhaf adam beni cezbediyordu; üstelik bana rastladığına gerçekten sevinmiş görünmesi, gururumun ateşini körüklüyor, hepimizin içinde kaynayıp yanan özsaygı ve hırsın o görünmez kazanını tutuşturuyordu. Hakkındaki çekincelerim, güvenilmez karakteriyle ilgili kuşkularım ne olursa olsun, onun beni beğenmesini, tornadan çıkma sıradan bir Amerikalı öğrenciden daha fazlası olduğumu düşünmesini, bende var olduğunu umduğum ama uyanık olduğum her on dakikanın dokuzunda varlığımdan kuşkulandığım gelecek vaat eden yeteneğimi görmesini arzulamaktan da kendimi alamıyordum.

Bölmeye girip oturunca, Born karşıdan bana baktı, purosundan kocaman bir duman salıverdi ve gülümsedi. Geçen gece Margot'yu çok etkilemişsin, dedi.

Ben de ondan etkilendim, diye cevap verdim.

Onun pek fazla konuşmadığını fark etmiş olmalısın.

İngilizcesi çok iyi değil. İnsanın zorlandığı bir dilde kendini ifade etmesi zordur.

Fransızcası kusursuzdur ama Fransızca'yla da çok şey söylemez.

Olsun, sözcükler her şey demek değildir.

Yazar olmayı hayal eden birinin ağzından bu yorumu duymak çok tuhaf.

Ben Margot'dan söz ediyorum.

Evet, Margot. Tastamam öyle. Bu da beni sözünü etmek istediğim konuya getiriyor. Çoğunlukla hiç konuşmaya yatkın bir kadın olmadığı halde, cumartesi gecesini partiden eve dönerken yol boyunca susmak bilmedi.

Konuşmanın nereye varacağını pek kestiremeden, ilginç, dedim. Peki dilini çözen neydi?

Sendin evlat. Senden çok hoşlandı ama aynı zamanda çok kaygılandığını da bilmelisin.

Kaygılanmak mı? Ne diye kaygılanacakmış? Beni doğru dürüst tanımıyor bile.

Belki tanımıyor, yine geleceğinin tehlikede olduğunu kafasına takmış.

Herkesin geleceği tehlikede. Senin de iyi bildiğin gibi, özellikle on sekiz-yirmi yaşındaki Amerikalı erkeklerin geleceği tehlikede. Ama başaramayıp da okulu bırakmak zorunda kalmadığım sürece, mezun oluncaya kadar beni askere alamazlar. Bahse girmek istemem ama o zamana kadar da savaş bitmiş olabilir.

Sakın bahse gireyim deme Mr. Walker. Bu küçük karpışma yıllarca süreceğe benzer.

Bir Chesterfield yakıp başımı sallayarak onayladım. Bu seferlik seninle aynı fikirdeyim, dedim.

Her neyse; Margot Vietnam'dan söz etmiyordu. Evet, hapsi boylayabilirsin – ya da iki-üç yıl sonra bir tabut içinde ülkeneye dönebilirsin – ama Margot savaşı düşünerek konuşmuyordu. O, senin bu dünyanın tahammül edemeyeceği kadar iyi biri olduğuna, bu yüzden de sonunda dünyanın seni ezip geçeceğine inanıyor.

Bunu nereden çıkardığını anlamıyorum.

Yardıma ihtiyacın olduğunu düşünüyor. Margot, Baidünyasının en zeki beynine sahip olmayabilir ama şair

olduğunu söyleyen bir çocuğa rastlıyor ve aklına ilk gelen sözcük *açlıktan ölmek* oluyor.

Çok saçma. Margot ne söylediğini bilmiyor.

Seninle aynı görüşte olmadığım için başıyla beni ama partideyken gelecekle ilgili planlarını sorduğum zaman, planın olmadığını söyledin. Tabii, şiir yazma hevesinin dışında. Şairler kaç para kazanır Mr. Walker?

Genellikle bir şey kazanmazlar. Eğer şansın varsa kırk yılda bir biri önüne birkaç metelik at verir.

Bu da bana açlıktan ölmek gibi görünüyor.

Ekmeğimi yazarlıktan çıkarmayı planlıyorum demedim hiç. İş bulmak zorundayım.

Nasıl bir iş?

Bunu kestirmek zor. Bir yayınevinde, bir dergide çalışabilirim. Kitap çevirebilirim. Denemeler, eleştiriler yazabilirim. Bu işlerden birini ya da birkaçını birden yapabilirim. Kesin bir şey söylemek için daha çok erken; hayata atılıncaya kadar da buna kafa yormanın anlamı yok, öyle değil mi?

Hoşuna gitse de gitmese de, çoktan hayata atılmışsın; kendini geçindirme yolunu ne kadar çabuk bulursan, o kadar iyi edersin.

Böyle birdenbire benimle ilgilenmek de nereden çıktı? Daha yeni tanıştık, başıma neler gelebileceği seni neden ilgilendirsin?

Çünkü Margot sana yardım etmemi istedi; çok ender olarak benden bir şey istediği için de onun isteğini yerine getirmek boynumun borcu.

Ona teşekkür ettiğimi söyle ama benim için zahmete girmene gerek yok. Ben idare ederim.

Born, bitmek üzere olan purosunu tablanın kenarına koyup suratını neredeyse suratıma yapıştırarak kadar öne uzanarak, Dediğin dedik, öyle değil mi? dedi. Sana iş teklif edecek olsam reddedeceğini mi söylemek istiyorsun?

İşin ne olduğuna bağlı.

Bakacağız. Aklımda birkaç şey var ama daha karar vermedim. Belki sen yardımcı olursun.

Ne demek istediğini anlayamıyorum.

Babam on ay önce öldü, bana da yüklüce bir miras kaldı. Bir şato ya da havayolu şirketi alacak kadar değil ama dünyada minik bir değişiklik yapmaya yetecek kadar var. Sana biyografimi yazma işini verebilirim ama bunun için çok erken. Daha otuz altı yaşındayım, bence ellisine gelmeden bir insanın yaşamı hakkında bir şey söylemek doğru olmaz. Öyleyse, başka ne yapabilirim? Bir yayınevi kurmayı düşündüm ama o işin gerektireceği uzun vadeli planları göze alamam. Oysa dergi çıkarmak bana daha keyifli gibi görünüyor. Aylık ya da üç aylık bir dergi, yeni şeyler söyleyen, atak, insanları kışkırtan, her sayısı tartışma yaratan bir dergi. Buna ne dersin Mr. Walker? Bir dergide çalışmak seni ilgilendirir mi?

Tabii ilgilendirir. Tek bir soru: Neden ben? Birkaç ay içinde Fransa'ya döneceksin, o yüzden Fransızca bir dergiden söz ettiğini düşünüyorum. Fransızcam fena sayılmaz ama senin işine yarayacak kadar da iyi değil. Üstelik burada, New York'ta üniversiteye gidiyorum. Öyle ha deyince toplanıp taşınamam.

Taşınmaktan söz eden kim? Fransızca dergiden söz eden kim? Burada işi yürütecek sağlam bir Amerikalı kadro olursa, ben arada bir uğrayıp kontrol ederim ama işin dışında olurum. Dergi yönetmek gibi bir merakım yok. Benim kendi işim, kendi kariyerim var, dergiye ayıracak zamanım olmaz. Tek sorumluluğum bu işe para yatırmak olacak – sonra da kâra geçmeyi ummak.

Sen siyasal bilimcisin, ben edebiyat öğrencisiyim. Siyasal bir dergi çıkarmayı planlıyorsan, beni unut. Seninle ben sınır çizgisinin karşıt taraflarındayız, senin için çalışacak olsam iş batır. Yok eğer edebiyat dergisinden

söz ediyorsan, o zaman evet, çok isterim.

Uluslararası ilişkiler dersi veriyor, hükümet politikaları ve ekonomi konularında yazı yazıyor olmam, sanatla alışverişim olmadığı anlamına gelmez. Ben de senin kadar anlarım sanattan Mr. Walker, aklımdaki bir edebiyat dergisi olmasaydı, sana dergide çalışmayı teklif etmezdim.

Bunun altından kalkabileceğimi nereden biliyorsun? Bilmiyorum. Sadece seziyorum.

Bu çok anlamsız. Bana iş teklif ediyorsun ama yazdıklarımın tek kelimesini bile okumadın.

Hiç de değil. Daha bu sabah *Columbia Review*'un son sayısındaki dört şiirinle öğrenci gazetesindeki altı denemeni okudum. Melville hakkındaki yazını çok beğendim, mezarlık şiirin de beni duygulandırdı, *Bu da yok olup gidinceye kadar / Daha kaç gökyüzü olacak üzerimde?* Etkileyici.

Etkileyici bulduğuna sevindim. Daha da etkileyici olan, bu kadar çabuk harekete geçmiş olman.

Ben böyleyimdir. Hayat, oyalanmakla vakit kaybedilemeyecek kadar kısa.

Üçüncü sınıftaki hocam da bize aynı şeyi söylerdi – hem de kelimesi kelimesine aynı.

Bu sizin Amerika harika bir yer. Mükemmel bir öğrenim yapmışsın Mr. Walker.

Born sözlerinin saçmalığına güldü, birasından bir yudum içti, sonra hareket düğmesine bastığı fikir üzerinde düşünmek için arkasına yaslandı.

Sonunda, Senden bir plan yapmanı, bir proje tasarlamamı istiyorum, diye söze başladı. Dergide yer alacak yapıtları, her sayının kaç sayfa olacağını, kapak desenini, sayfa tasarımlarını, yayın aralığını, dergiye koymak istediğin adı ve buna benzer şeyleri belirt. Proje tamamlanınca ofisime bırak. İncelerim, fikirlerini beğenirsem, işe girişiriz.

Yaşayan en ünlü Amerikalı yazarlardan biri olan Paul Auster, her romanıyla okurlarını farklı yaşamların tanığı kılarak, modern çağın nabzını tutuyor.

Görünmeyen, yayımlandığı dönemde dünya eleştirmenlerinin değerlendirmesinde yılın en iyi kitapları arasına alınmakla kalmadı, yazarın en önemli romanı olarak da tanımlandı. Paul Auster bu romanında gerçekle bellek, yazarlıkla kimlik arasındaki belirsiz sınırı ırdeleyerek "ABD'nin en yaratıcı yazarlarından biri" tanımını gerçekten hak ettiğini bir kez daha gösteriyor.

1967 baharında New York'ta başlayan roman, iç içe geçen dört bölüm boyunca Paris'e ve Karayip Adaları'na kadar uzanan karmaşık bir ilişkiler zincirini anlatıyor. Şair olmak isteyen üniversiteli Adam Walker, siyasal bilimler profesörü Rudolf Born ve sevgilisi Margot arasında başlayan aşk üçgeni, Walker'ın ablasını, Born'un üvey kızını da içine alan dörtgenlere, beşgenlere dönüşüyor. Vietnam Savaşı'na öfkeli 68 Kuşağı'nı, enseste kadar varan coşkulu bir cinsel açlığı, sürekli bir adalet arayışını felsefi göndermelerle ören, sorgulayan *Görünmeyen*, Paul Auster romancılığının önemli bir kilometre taşı.

Kapak resmi: SHELLY PERRY

ISBN 978-975-07-1118-3

9 789750 711183